

MEDIAN

Vnímání bezpečnosti a kriminalita

23. 2. 2017

Zpracováno exkluzivně pro:

iDNES.cz

Velikost vzorku N = 1073 respondentů ve věku 15 a více let

Termín dotazování 19. 1. – 20. 2. 2017

Metoda sběru dat Osobní dotazování s notebookem (CAPI)

Výběr CAPI – kvótní výběr

Reprezentativita Výzkum je reprezentativní pro populaci ČR 15+ podle:

- pohlaví
- kraj (14 kategorií),
- věk (4 kategorie)
- vzdělání (3 kategorie)
- velikost místa bydliště (5 kategorií)
- ekonomický status (4 kategorie)
- Volená strana 2013 (14 kategorií)

Reprezentativita datového souboru byla primárně dosažena plněním kvótního předpisu a dodatečným dovážením dat.

Realizátor a zadavatel výzkum realizovala společnost MEDIAN, s.r.o. (člen SIMAR) exklusivně pro iDnes.cz

Statistická odchylka Náhodná statistická odchylka činí +/- 1,5 procentního bodu u postojů, které zastává 5 % respondentů až +/- 3,5 procentních bodů u postojů, které zastává 50 % respondentů.

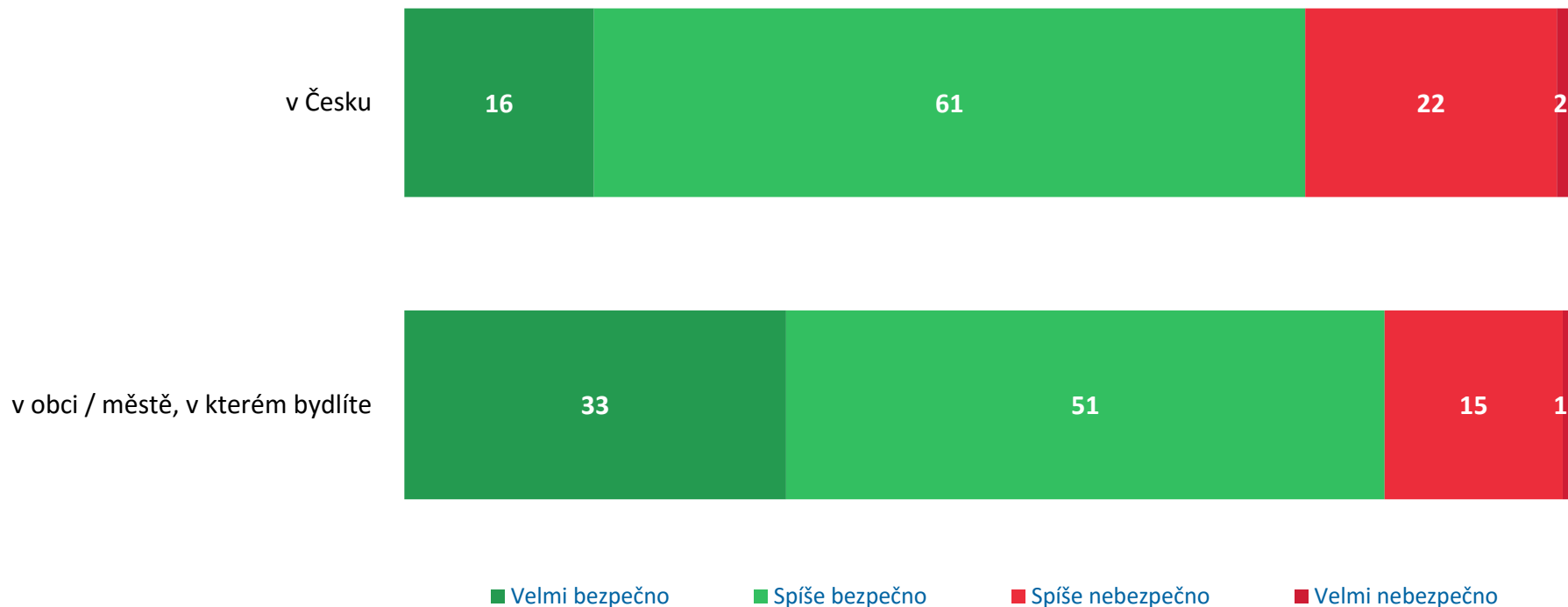

MEDIAN

Vnímaná bezpečnost a
zdroje informací

iDNES.cz

Jak bezpečno je podle vás v ČR a v místě bydliště

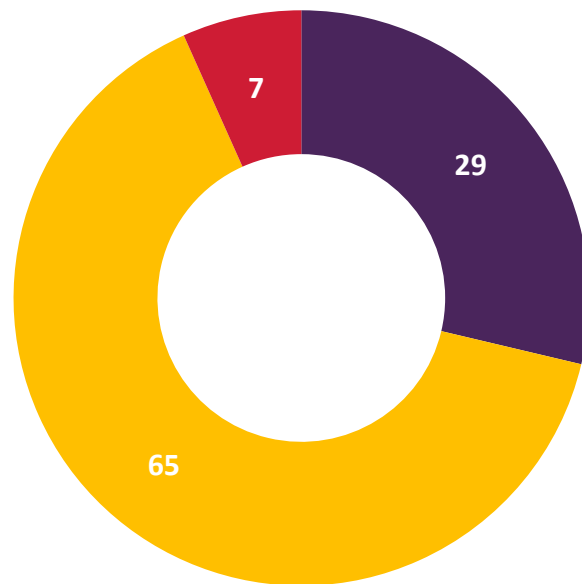

B01. Jak bezpečno podle vás je:

Podle velké většiny lidí je v ČR velmi či spíše bezpečno (77 %). Vyšší nebezpečnost předpokládají starší a méně vzdělaní lidé, ale i mezi nimi jen okolo 30 % vnímá ČR jako nebezpečnou. Svou obec hodnotí jako bezpečnou 84 % respondentů. Kritičtější jsou lidé, kteří někdy byli obětí násilného či majetkového trestného činu (nebezpečná podle 25 %) a také lidé z měst a obcí nad 5 000 obyvatel, což může reflektovat skutečně vyšší míru některých typů kriminality.

N = 1 073 respondenti

Vnímaná bezpečnost v ČR a v místě bydliště

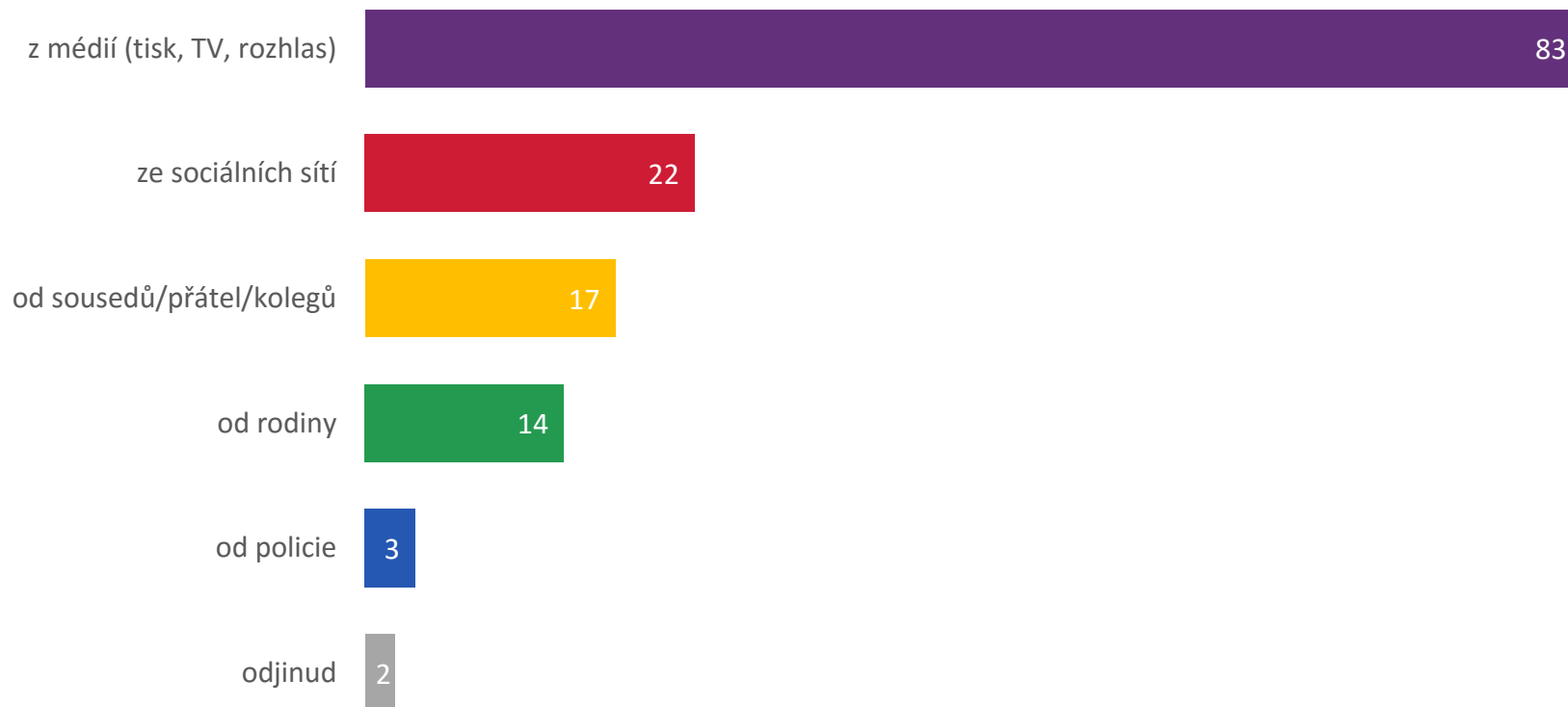
- bezpečnost v ČR horší než v obci bydliště
- bezpečnost stejná v bydlišti i v ČR
- bezpečnost v obci horší než v ČR

B01. Jak bezpečno podle vás je:

U negativních jevů je běžné, že jejich výskyt na úrovni vyšších geografických celků hodnotíme hůře než stav v místě bydliště. Necelá třetina (29 %) respondentů tak bezpečnost v ČR hodnotí hůře než bezpečnost v obci. Častěji si to myslí starší lidé, lidé s nižším vzděláním a lidé z menších obcí. Může se jednat o vliv reálně nadprůměrné bezpečnosti obce, i předpoklad vytvořený z medializace (viz strana 6). Opačný jev (předpoklad, že moje místo bydliště je nebezpečnější než je v ČR standard) je zřídka a nesdílí ho výrazně ani obyvatelé měst, u nichž by odpovídal skutečnosti. Negativní zkušenost s kriminalitou z místa bydliště zřejmě generalizujeme na ČR více než tu pozitivní.

N = 1 073 respondenti

Zdroje informací o trestných činech

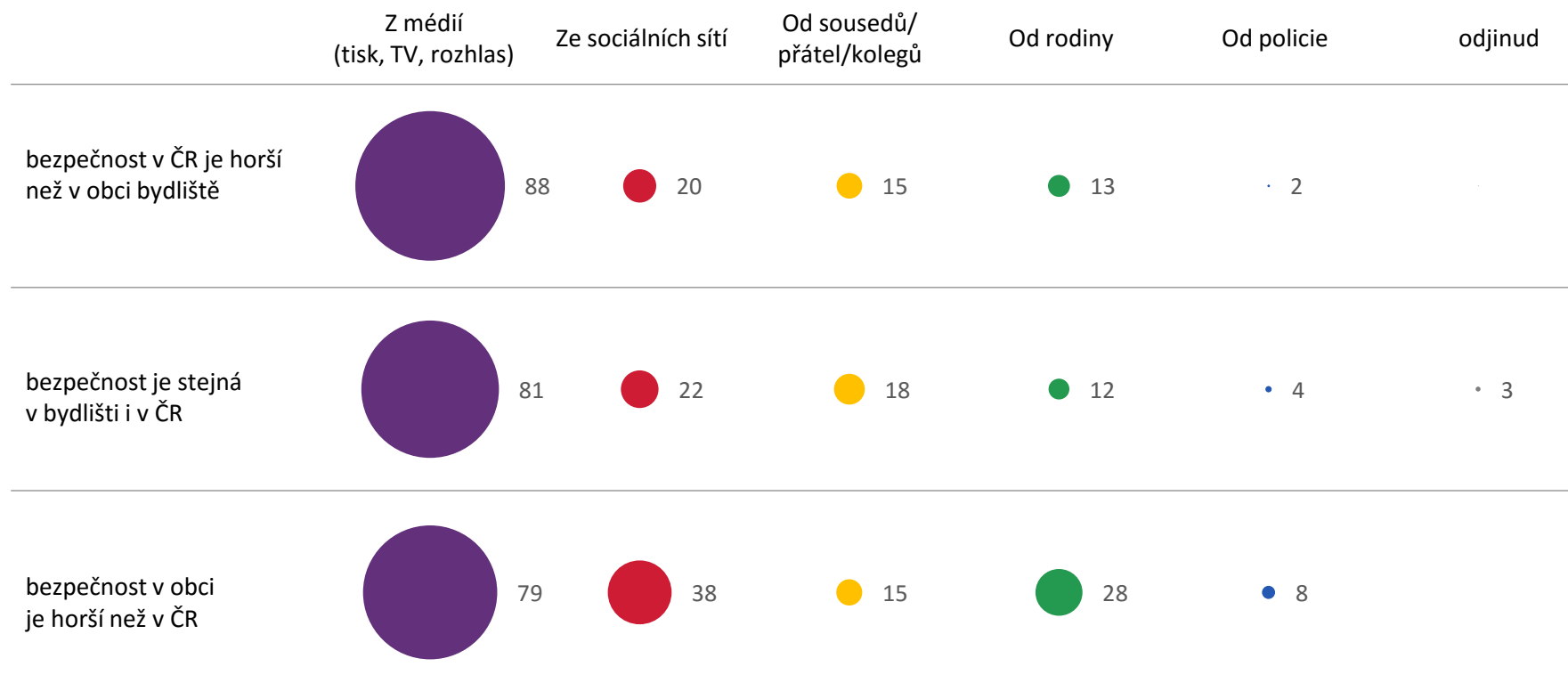
B06. Z jakých zdrojů se o trestných činech nejčastěji dozvídáte? Vyberte, prosím, jednu nebo dvě možnosti.

Hlavním zdrojem v oblasti kriminality jsou stále masová média. Výrazné jsou však odlišnosti dle věku – mezi lidmi do 24 let čerpají z masmédií „jen“ necelé tři čtvrtiny a pro polovinu jsou mezi dvěma nejčastějšími zdroji sociální sítě. U lidí z města a obcí nad 5 000 obyvatel a lidí s nižším vzděláním jsou častěji zdrojem informací některé formy osobní komunikace (se známými, v rodině).

N = 1 073 respondenti

Zdroje o trestných činech podle vnímané bezpečnosti v ČR a v obci

Z jakých zdrojů se o trestných činech nejčastěji dozvídáte?

Zdroje informací o kriminalitě souvisí s tím, jak respondent vnímá bezpečnost v ČR ve srovnání s bezpečností v obci. Mezi lidmi, kteří vidí ČR jako nebezpečnější než svou obec, jsou informačně dominantní masmédia (hlavní zdroj pro 88 %) a ostatní zdroje hrají okrajovou roli. U menšiny lidí, kteří pociťují svou obec jako nadstandardně nebezpečnou, hrají vyšší vliv sociální sítě a informace od rodiny. To zřejmě odpovídá tomu, že tyto informace mohou mít lokálnější charakter, zatímco masmédia informují plošně, lokalizace zprávy může být podružná a tím více ovlivňovat pocit bezpečnosti v ČR než v obci.

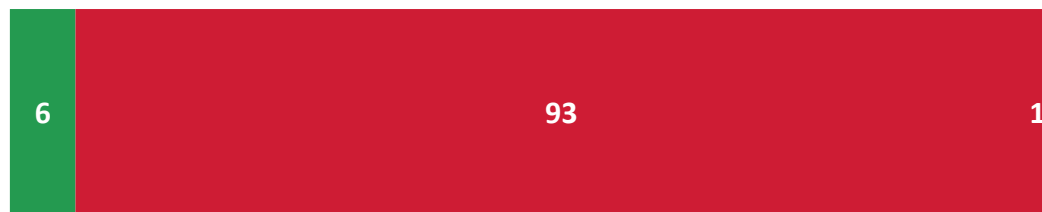
N = 1 073 respondenti

Trestné činy: zkušenosti, vymahatelnost
spravedlnosti a ochota je hlásit

Stal se respondent někdy obětí...

násilného trestného činu
(např. ublížení na zdraví, vydírání, týrání, vyhrožování)

majetkového trestného činu
(např. podvod, krádež, zpronevěra)

■ Ano

■ Ne

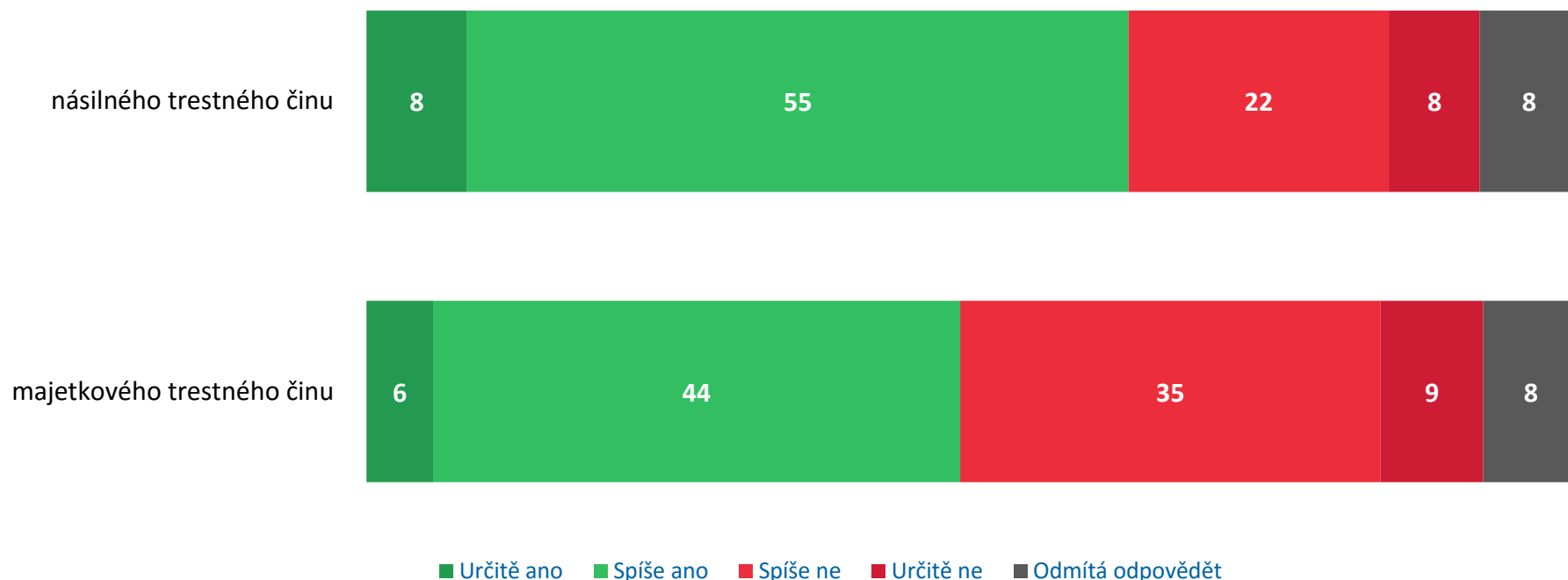
■ Odmítá odpovědět

B02. Stal(a) jste někdy obětí?

Obětí násilného či majetkového trestného činu se podle vlastních slov někdy stalo asi 20 % respondentů a 4 % mají zkušenost s oběma typy. Častěji jsou obětmi (ale zřejmě i pachateli) obou typů kriminality muži. Zkušenost s majetkovými trestnými činy často deklarují OSVČ, což se může týkat různých typů zpronevěr a podvodů v rámci podnikání.

N = 1 073 respondenti

Je v ČR možné domct se spravedlnosti, pokud je člověk obětí...

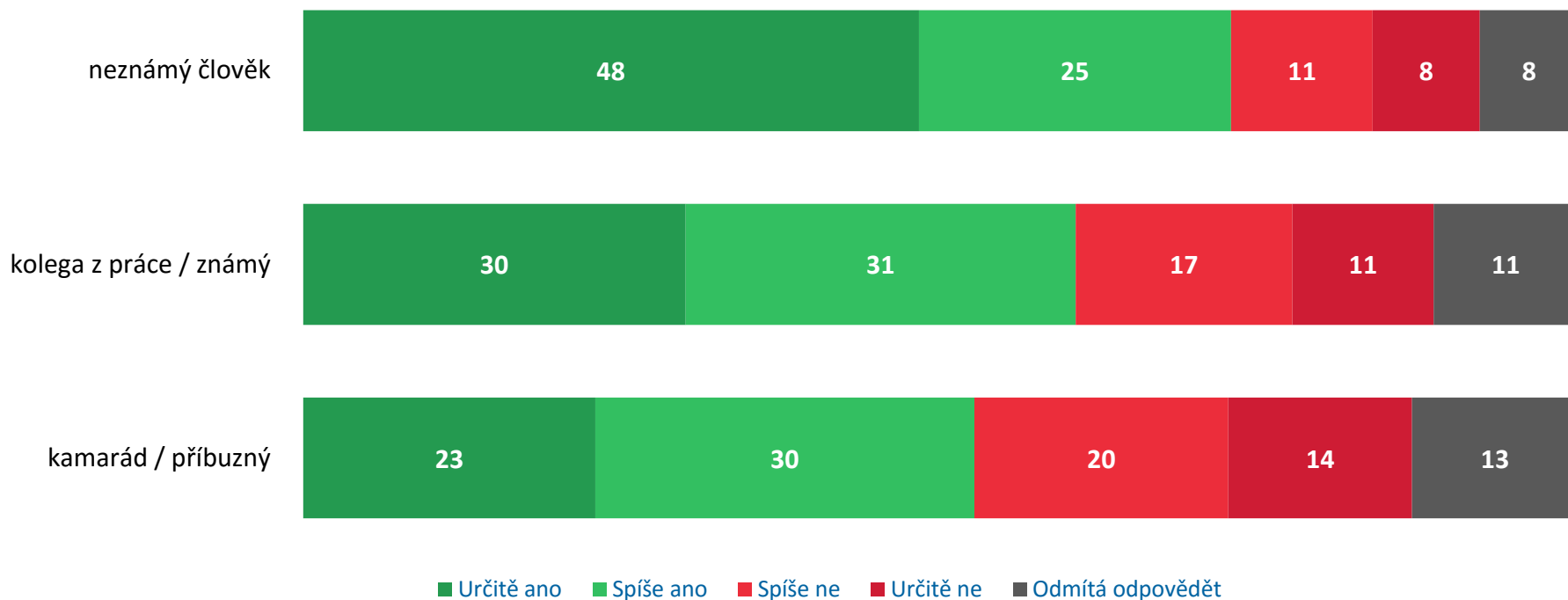

B03. Je podle vás v ČR možno domct se spravedlnosti, pokud se člověk stane obětí ...

Vymahatelnost spravedlnosti je výrazně hůře pociťována u majetkových trestných činů (podvodů, pronevěr, krádeží apod.), než u násilných činů. Pocit nižší vymahatelnosti spravedlnosti mají lidé, kteří se někdy stali obětí trestného činu. Postoje se příliš neliší v sociálních skupinách – nejnižší je však mezi respondenty, kteří inklinují k volbě antiestablishmentových stran (KSČM, SPD, Úsvit) či nechodí volit. Pocit nevymahatelnosti práva tedy může souviset s nedůvěrou v zastupitelskou demokracii. Častěji ho mají respondenti, kteří prosazují vyšší tresty a jsou pro trest smrti. Postoj k vymahatelnosti práva tedy může souviset s obecně autoritářskými postoji.

N = 1 073 respondenti

Ochota oznámit krádež z dobročinné sbírky, pokud je pachatelem...

B04. Oznámil(a) byste policii, pokud byste věděl(a) a mohl(a) byste dokázat, že krádež v hodnotě 10 tisíc Kč z dobročinné sbírky spáchal:

Ochota oznámit stejný typ trestného činu výrazně souvisí s tím, jak blízký je nám pachatel. Reálná míra oznámení osob blízkých by přitom byla zřejmě ještě nižší, protože ve výzkumu je zatížena snahou vyjadřovat žádoucí postoje. Ochota k oznámení se příliš neliší ve skupinách obyvatel, ale souvisí s pocitem vymahatelnosti práva. Krádež spáchanou neznámým člověkem by oznámilo 85 % lidí, kteří si myslí, že se lze domoci spravedlnosti v majetkových trestných činech a jen přes 63 % lidí, kteří vymahatelnosti nevěří. K ohlášení neznámé osoby jsou výrazně ochotnější (87 %) lidé, kteří se někdy staly obětí trestného činu.

N = 1 073 respondenti

Důvody, proč by krádež na policii lidé neohlásili

B05. Proč byste to neoznámil(a)?

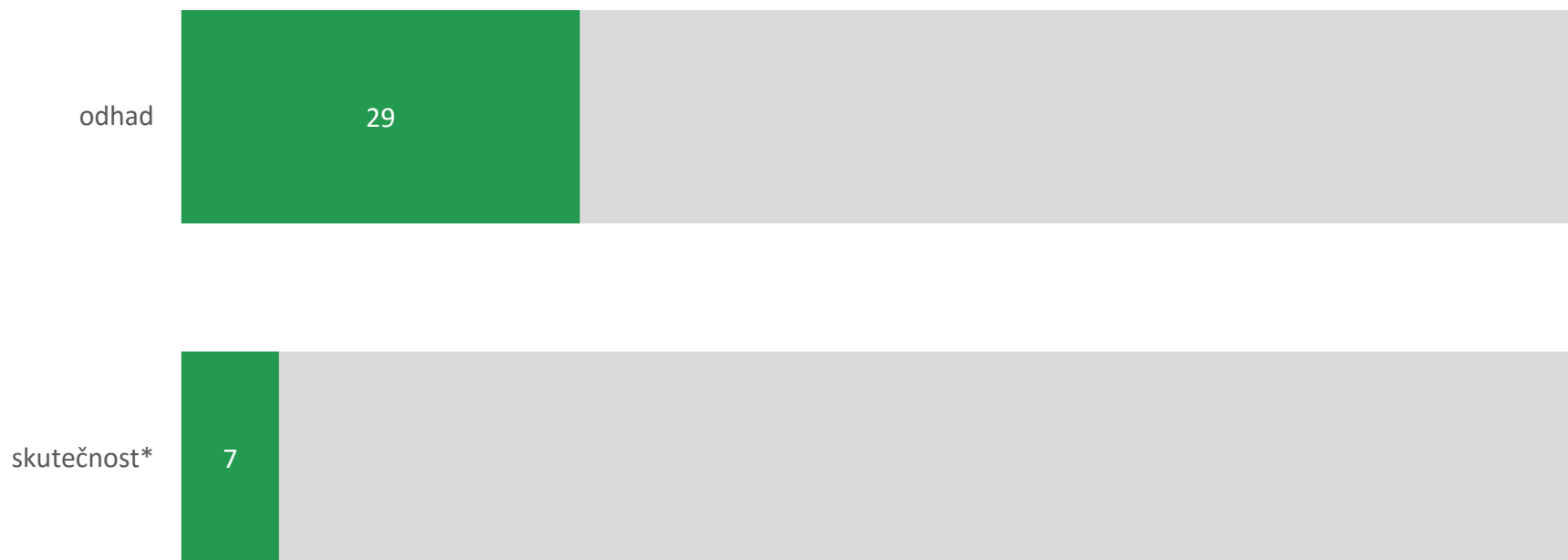
Hlavním důvodem neochoty ohlásit krádež je nechuť něco řešit a obava ze zapletení se do problémů. Nedůvěrou v policii častěji argumentují lidé, kteří si myslí, že v ČR není bezpečno a hůře hodnotí vymahatelnost práva v Česku. Důvody souvisí s tím, jak respondent odpovídal v otázce na to, jaké typy osob by neoznámili: Respondenti, kteří by neohlásili ani neznámou osobu, často uvádí obecné důvody. Respondenti, kteří by neoznámili jen rodinného příslušníka, logicky obavy z poškození daného člověka.

N = 396 respondentů; ti co v otázce B04 alespoň jednou odpověděli „spíše ne“ či „určitě ne“

Jakou roli hraje v našem vnímání
původ pachatelů

Odhad, kolik procent trestných činů v ČR páchají cizinci

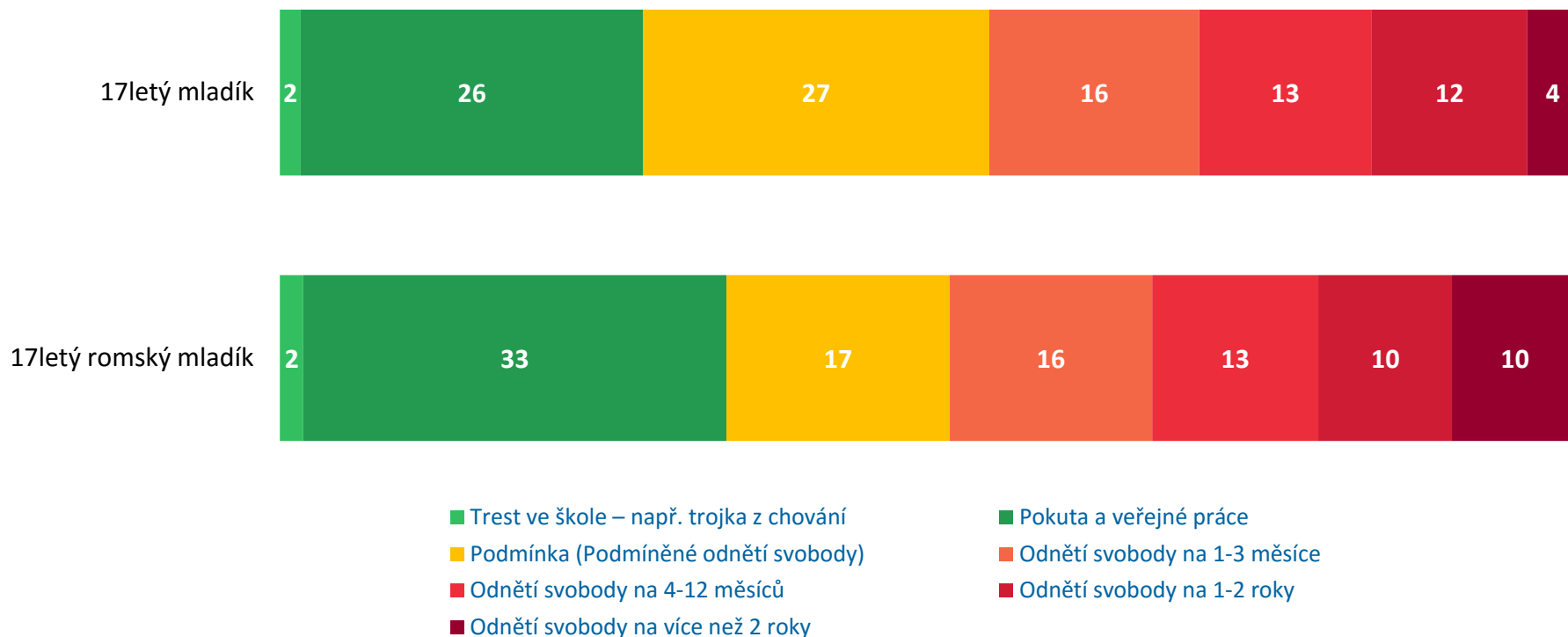
B08. Odhadněte, kolik % trestných činů podle Vás v ČESKU páchají CIZINCI (tedy občané jiné než české národnosti, kteří mohou v ČR žít dlouhodobě či zde být krátkodobě)?

Výzkumy IPSOS Mori v zemích Evropy ukazují, že lidé mají v některých případech tendenci nadhodnocovat frekvenci negativních jevů spojených mj. s cizinci. Respondenti v našem výzkumu v průměru odhadovali, že 29 % trestných činů v ČR páchají cizinci. Realita policejních statistik z roku 2015 přitom hovoří o 7 %. Dochází tedy k 4násobnému nadhodnocení kriminality cizinců. Zločinnost cizinců více nadhodnocují lidé s nižším vzděláním a lidé, kteří jsou pro vyšší tresty a trest smrti.

N = 1 073 respondenti; *zdroj: http://zpravy.idnes.cz/kriminalita-v-roce-2015-klesla-d11-/domaci.aspx?c=A160119_105358_domaci_pku

Randomizovaný test:

Trest pro „mladíka“ a „romského mladíka“ za krádež v hodnotě 20 000 Kč

B10A. Jaký trest si zaslouží dosud netrestaný 17LETÝ MLADÍK, který vykrade trafikou a ukradne v ní věci za 20 tisíc Kč? (NÁHODNĚ VYBRANÁ ½ RESPONDENTŮ)

B10B. Jaký trest si zaslouží dosud netrestaný 17LETÝ ROMSKÝ MLADÍK, který vykrade trafikou a ukradne v ní věci za 20 tisíc Kč? (NÁHODNĚ VYBRANÁ ½ RESP.)

V otázce na optimální trest pro mladíka, který ukradne v trafikce věci za 20 tisíc Kč, byla náhodně polovině respondentů tazatelem přičtena romská etnicita pachatele. Projevuje se mírným, ale významným posílením požadavku na nejtvrdější typ trestu – více než 2 roky vězení (10 % při dotazování s etnicitou, 4 % při dotazování bez) a posílením požadavku na veřejné práce. Zatímco první jev může být mj. snahou o exemplárnost trestu směrem k etniku, druhý může vycházet z pocitu, že kriminalita zde více souvisí s (ne)zaměstnaností, na kterou by se měl zaměřovat trest. Rozdíly v hodnocení se však vyskytují jen u specifických skupin respondentů (viz další strana).

N B10A = 540; N B10B = 533 respondenti

Trest pro „mladíka“ a „romského mladíka“ za krádež v hodnotě 20 000 Kč

55 a více let

základní + SŠ bez maturity

Bezpečnost v ČR hodnotí jako horší než ve vlastní obci

Určitě pro trest smrti

■ Trest ve škole, pokuta a veřejné práce, podmínka ■ Odnětí svobody do 1 roku ■ Odnětí svobody nad 1 rok

B10A. Jaký trest si zaslouží dosud netrestaný 17LETÝ MLADÍK, který vykrade trafikou a ukradne v ní věci za 20 tisíc Kč?

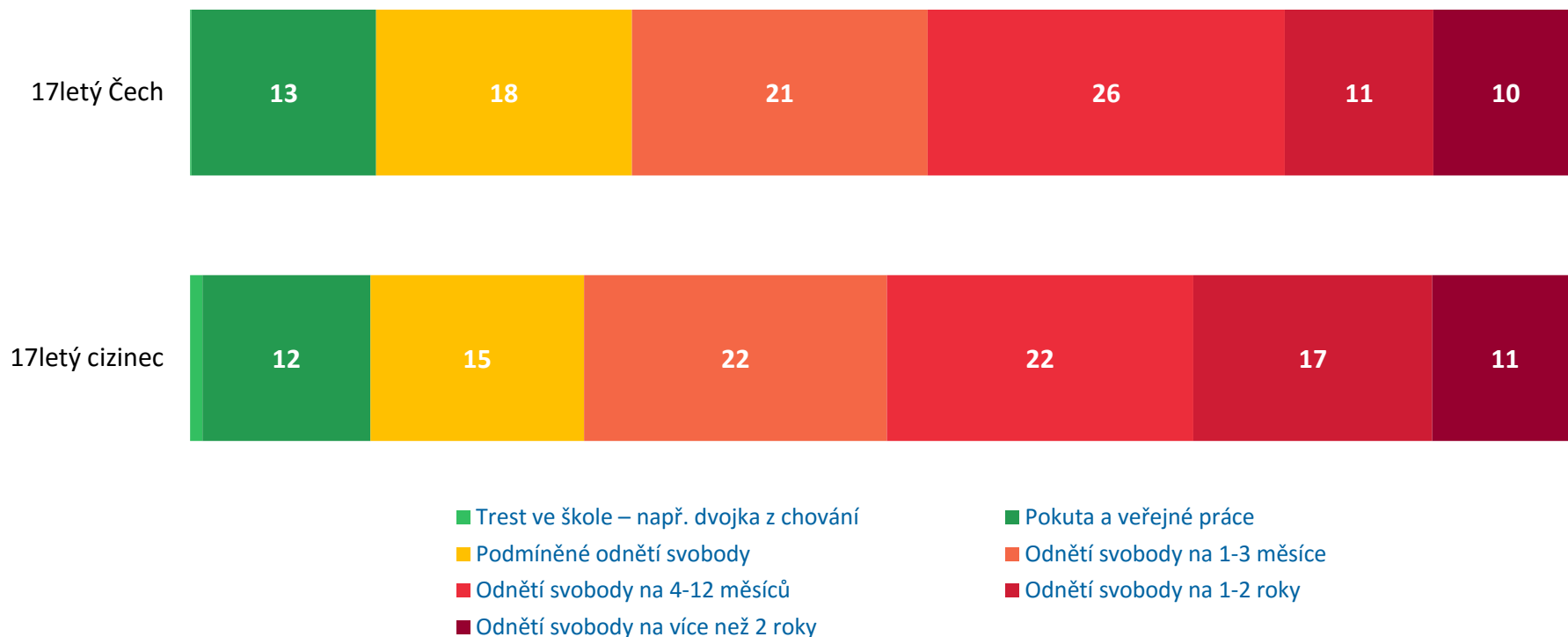
B10B. Jaký trest si zaslouží dosud netrestaný 17LETÝ ROMSKÝ MLADÍK, který vykrade trafikou a ukradne v ní věci za 20 tisíc Kč?

Zdaleka ne všechny skupiny společnosti měří Romům výrazně přísnějším metrem. Požadavek přísnějšího trestu pro Romy je významně častější v skupině nad 55 let, mezi lidmi bez maturity, mezi lidmi, kteří jsou určitě pro trest smrti a hodnotí bezpečnost v ČR jako horší, než ve svojí obci. Hodnocení tak může souviset se socioekonomickým postavením (ovlivňuje postoje k minoritám), autoritářským zaměřením respondenta i s představou o kriminalitě v ČR. Naopak nesovisí s osobními zkušenostmi.

N B10A = 540; N B10B = 533 respondenti

Randomizovaný test:

Trest pro Čecha a cizince za agresivní obtěžování ženy na ulici

B11A. Jaký trest si zaslouží dosud netrestaný 17LETÝ ČECH, který na ulici agresivně obtěžoval ženu?

B11B. Jaký trest si zaslouží dosud netrestaný 17LETÝ CIZINEC, který na ulici agresivně obtěžoval ženu?

V analogickém randomizovaném testu zkoumajícím tresty pro Čecha a cizince za agresivní obtěžování ženy jsou rozdíly nižší, ale projevují se zastoupením mírně častějšího požadavku odnětí svobody na dobu min. 1 roku (28 % versus 21 %). Na rozdíl od testu s romskou etnicitou je těžší vysledovat specifické skupiny, které dělají v hodnocení rozdíly (platí i pro ženy a VŠ vzdělané), což naznačuje, že otázka může obecně konotovat jiný typ útoku.

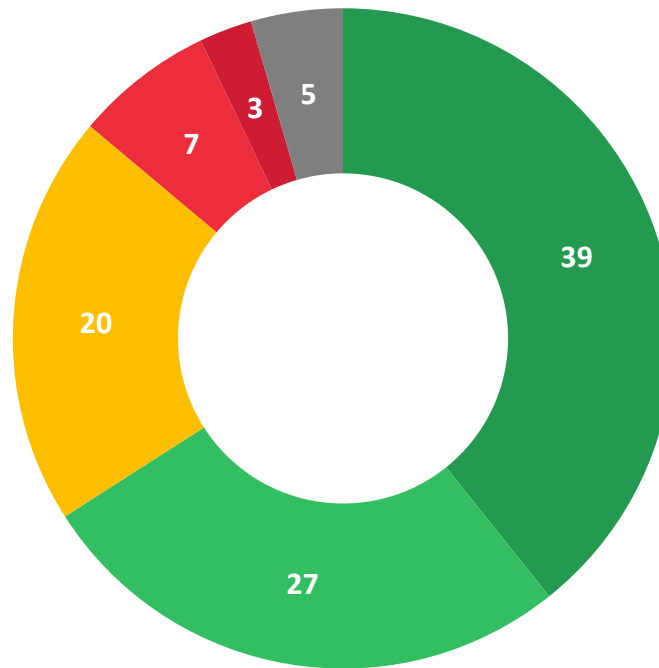
N B11A = 575; N B11B = 498 respondenti

Výše trestů a postoje k trestu smrti

Dilema odsouzení nevinného x propuštění viníků

Měly by být ukládány mnohem tvrdší tresty, než dnes

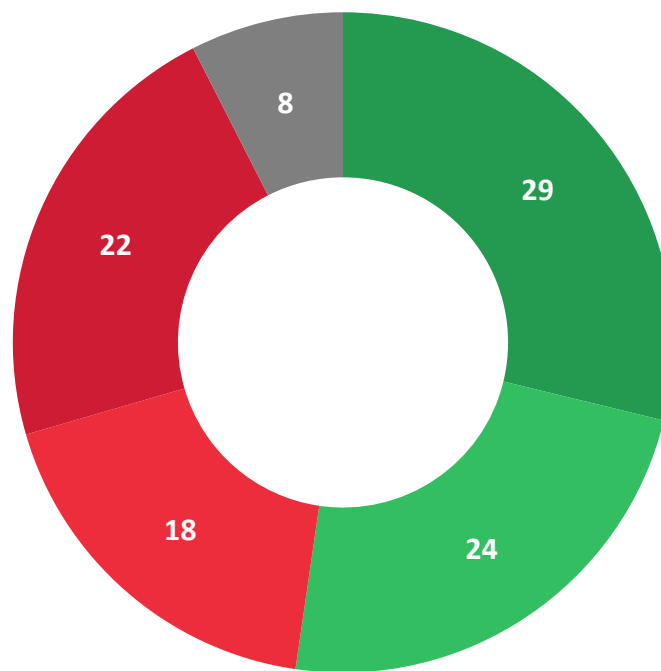

■ Rozhodně souhlasím ■ Spíše souhlasím ■ Ani nesouhlasím, ani souhlasím ■ Spíše nesouhlasím ■ Rozhodně nesouhlasím ■ Nevím

B07. Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícím výrokem: Lidem, kteří poruší zákon, by měly být ukládány mnohem tvrdší tresty, než dostávají dnes.

Požadavek obecně vyšších trestů často souvisí s generačně podmíněnou postojovou orientací respondentů na pořádek, respekt k autoritám, apod. I proto se k obecně vyšším trestům častěji kloní lidé nad 50 let (více než 70 %) a méně lidí pod 30 let (méně než 50 %). Ostatní sociální charakteristiky nehrají velkou roli. Lidé, kteří byli někdy obětí trestného činu, nepožadují zvýšení trestů častěji, než ti, kteří osobní negativní zkušenost nemají.

N = 1 073 respondenti

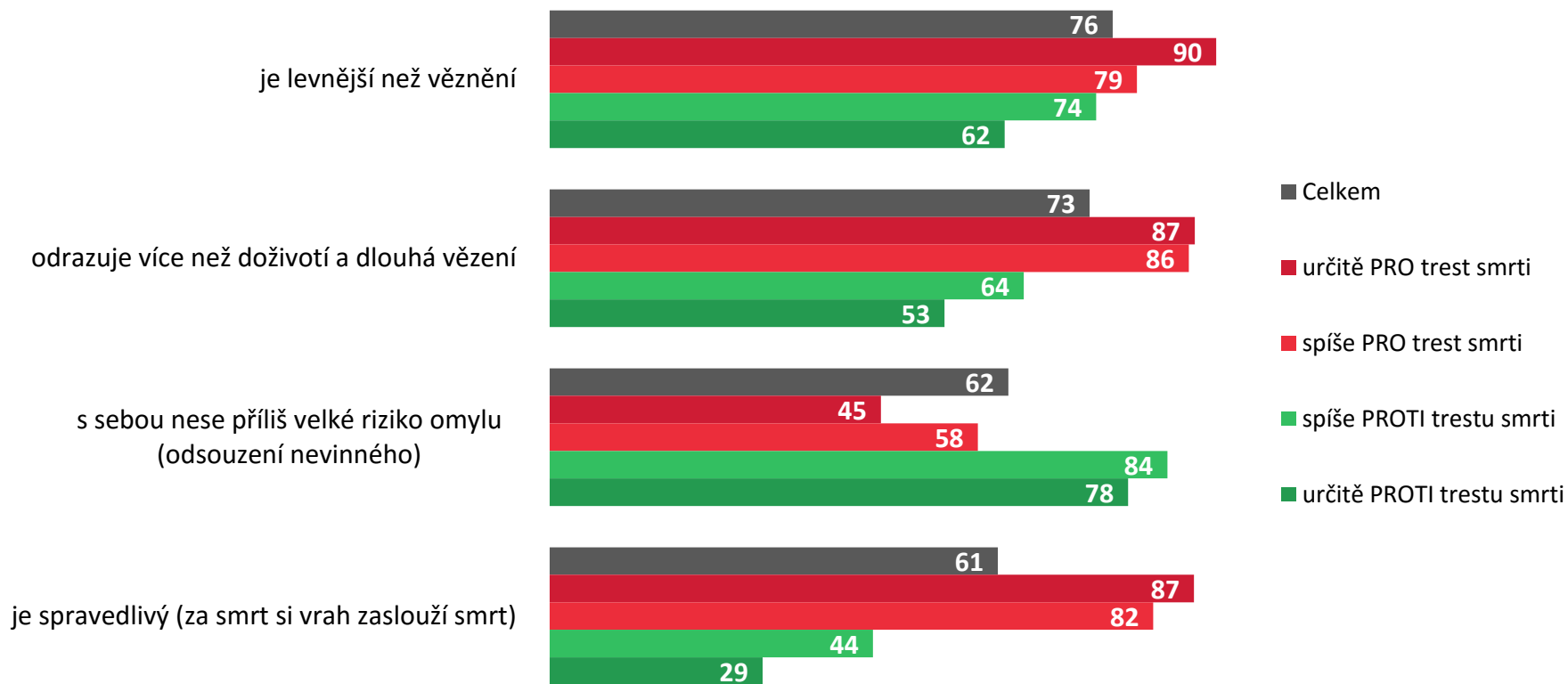
■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne ■ Nevím

B12. Jste pro znovuzavedení trestu smrti?

Pro trest smrti znovuzavedení trestu smrti je mírně nadpoloviční většina respondentů (53 %). Častěji se tak vyjadřují lidé ve starším středním věku (45-65 let), mezi nimiž ho podporuje 60 %. Naopak mezi lidmi do 30 let je podpora menšinová. Podpora je nižší mezi lidmi s VŠ vzděláním (42 %). Podpora trestu smrti nesouvisí s osobními zkušenostmi se zločinem. Ale mezi uživateli internetu jsou častěji pro trest smrti ti, kteří získávají informace o kriminalitě ze sociálních sítí (hypoteticky díky vyšší emotivnosti sdělení, které se k informacím v tomto prostředí vážou).

N = 1 073 respondenti

Souhlas s výroky o trestu smrti – podle toho, zda jej respondent podporuje

B13. Nakolik souhlasíte s následujícími výroky? Trest smrti...

To, že trest smrti je levnější než doživotní vězení, si myslí 76 % lidí, ačkoli např. údaje z USA tomu neodpovídají. Respondenti, kteří s trestem smrti souhlasí a nesouhlasí, se však více než v tomto „ekonomickém aspektu“ liší v tom, jak chápou riziko omylu. To je příliš vysoké pro drtivou většinu nesouhlasících (cca 80 %) a přiznává si ho jen polovina souhlasících. Velmi se liší také v tom, jak chápou spravedlnost trestu (smrt za smrt) – s tou totiž souhlasí drtivá většina podporovatelů trestu smrti (cca 85 %) a relativně malá menšina jeho odpůrců. Odpůrci trestu smrti také nejsou vždy přesvědčeni o jeho odrazujícím účinku.

N = 1 073 respondenti

Je lepší odsoudit s 4 vrahy nevinného, nebo neodsoudit vrahy ani nevinného?

■ Odsoudit k SMRTI čtyři vrahy a s nimi jednoho nevinného člověka ■ Neodsoudit čtyři vrahy vůbec, ale neodsoudit ani nevinného člověka ■ Nevím

■ Odsoudit NA DOŽIVOTÍ čtyři vrahy a s nimi jednoho nevinného člověka ■ Neodsoudit na doživotí čtyři vrahy, ale neodsoudit ani nevinného člověka ■ Nevím

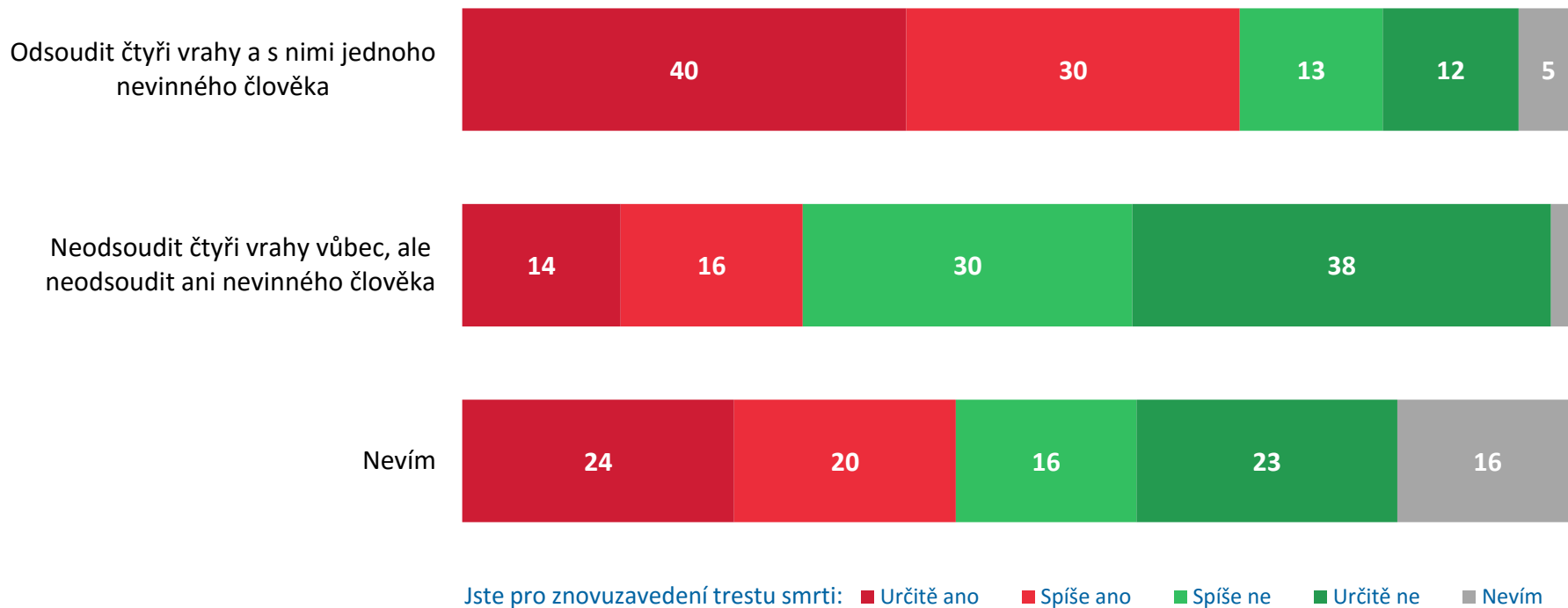
B14A. Co z následujících možností vám přijde lepší? (varianta trestu smrti)

B14B. Co z následujících možností vám přijde lepší? (varianta doživotí)

Experimentální otázka se zaměřovala na to, nakolik je pro respondenty zásadní, aby justiční systém netrestal nevinné oproti tomu, aby trestal viníky. Mezi lidmi, kteří si v dilematu dokázali vybrat, převládá (45 %) postoj, že je lepší odsoudit k smrti 4 vrahy a s nimi nevinného člověka, než neodsoudit ani jednoho. Tvrdí jsou muži skupiny obyvatel s konzervativnějšími názory v oblasti trestů (starší lidé, lidé z menších obcí, s nižším vzděláním) a lidé, kteří Česko považují za nebezpečné. Lidé, kteří někdy byli obětí kriminality, se přitom vyjadřují spíše zdrženlivěji. Překvapivě ke stejnému výsledku jako při otázce na trest smrti dojde i v případě odsouzení na doživotí.

N B14A = 526 respondentů, N B14B = 547 respondentů

Postoj ke znovuzavedení trestu smrti – dle toho, jak se respondent staví k dilematu (ne)odsouzení vrahů s nevinným

B14. Co z následujících možností vám přijde lepší?

B12. Jste pro znovuzavedení trestu smrti?

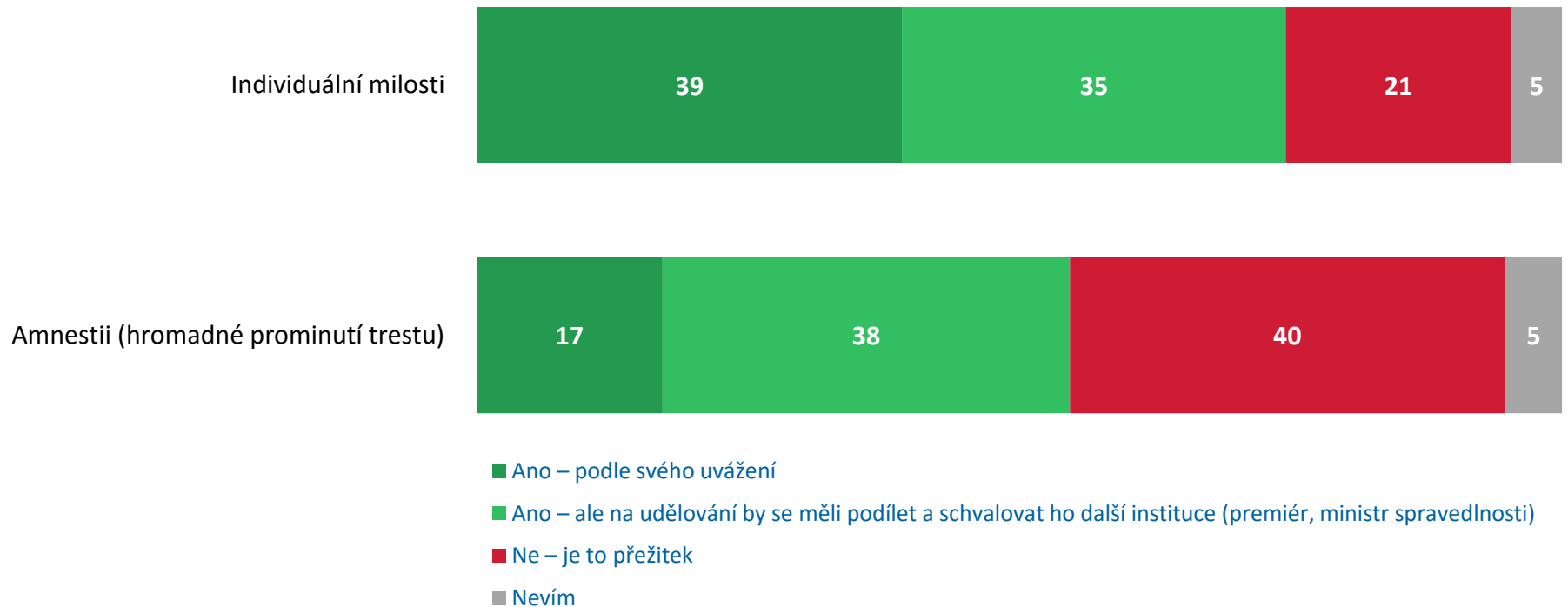
Postoj k znovuzavedení trestu smrti výrazně souvisí s tím, jak se respondent staví k dvěma rizikům justičního systému – tedy odsouzení nevinných a neodsouzení viníků. Lidé, kteří by raději se čtyřmi vrahy odsoudili nevinného člověka, jsou v drtivé většině pro trest smrti (70 %). Lidé, kteří preferují neodsoudit nevinného, podporují trest smrti menšinově (30 %). Tento vztah platí bez ohledu na to, zda je trestem smrt (otázka B14A) či doživotní (B14B). Jde tedy o souvislost obecného postoje k dilematu (odsouzení nevinného či neodsouzení viněného) a trestu smrti.

N = 1 073 respondenti; proměnná B14 byla napočtená z otázek B14A (trest smrti) a B14B (doživotí), hodnoty byly zachovány

Další otázky: Prezidentské milosti,
účel vězení a tresty mladistvých

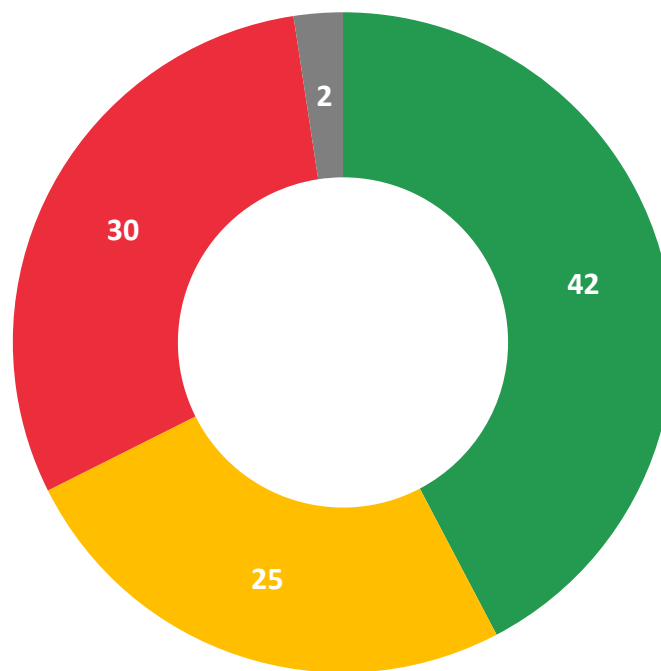
Měl by mít prezident právo udělovat...

B15. Měl by mít prezident právo udělovat:

Většina respondentů (74 %) si myslí, že by prezident měl mít možnost udělovat individuální milosti, ale zhruba v polovině z těchto případů by respondent chtěl vyšší roli dalších institucí při výběru a schvalování, jak je tomu ve většině západních zemí, kde institut milosti funguje. Podpora milosti stoupla oproti výzkumům MEDIANu z období prezidentství Václava Klause, což naznačuje, že postoj odráží využívání milostí v praxi. Postoj k amnestii je rozpolcený a pokud ji respondenti podporují, tak většinou s vyšší aktivitou dalších institucí, což může mj. být důsledek amnestie Václava Klause, kterou provázely dohady o netransparentnosti její přípravy.

N = 1 073 respondenti

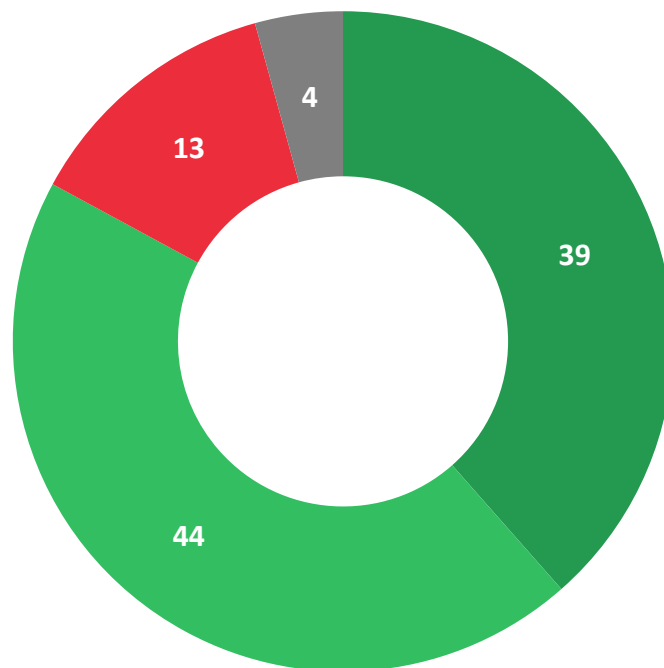
■ Napравovat ■ Trestat zbavením svobody ■ Izolovat nebezpečné jedince ■ Nevím, záleží na situaci

B16. Jaká má být hlavní funkce vězení?

Postoje k hlavní funkci vězení jsou rozpolcené, protože zřejmě reflektují fakt, že tato funkce se liší pro různé typy přečinů. Zajímavým zjištěním však je, že lidé s vyšším vzděláním a lidé, kteří nepodporují trest smrti a obecně vyšší tresty, častěji vidí hlavní funkci v nápravě odsouzených. Lidé s nižším vzděláním a ti, kteří jsou pro trest smrti a obecně podporují vyšší tresty, častěji říkají, že funkcí vězení je trestat a izolovat (nikoli napравovat).

N = 1 073 respondenti

Souhlas se zvýšením trestů 13-14letých za závažné trestné činy

■ Ano – měli by mít stejné tresty jako dospělí ■ Ano – ale měli by mít mírnější tresty než dospělí ■ Ne – neměli by být trestně odpovědní ■ Nevím

B09. Někteří lidé jsou pro zavedení trestní odpovědnosti dětí ve věku 13–14 let, protože podle nich již odpovídají za svoje činy. Podle jiných to nemusí být pravda a vězení tak mladého člověka dále zkaží. Jste vy pro zvýšení trestů 13-14náctiletých za závažné trestné činy jako je vražda či znásilnění?

Většina respondentů je pro zavedení trestní odpovědnosti dětí ve věku 13-14 let, ale mírně mezi nimi převládá postoj, že by měli mít mírnější tresty než dospělí. Odpovědi výrazně závisí na věku – mezi lidmi do 24 let je poměrně častější postoj, že by mladí trestní odpovědnost mít neměli (30 %). Vzdělanější lidé se kloní k trestní odpovědnosti a menším trestům, lidé bez maturity ke stejným trestům jako u dospělých. Otázky nevychází jen z posouzení situace mladistvých – výrazně přísnější jsou totiž lidé, kteří podporují trest smrti a obecně vyšší přísnost trestů.

N = 1 073 respondenti

Struktura vzorku – Sociodemografie I

	%
Pohlaví	
Muž	49
Žena	51
Věková skupina	
15 – 24 let	10
25 – 34 let	17
35 – 44 let	20
45 – 54 let	16
55 – 64 let	16
65 let a více	21
Dosažené vzdělání	
Základní +Střední škola bez maturity	47
Středoškolské s maturitou	35
Vysokoškolské	18

Struktura vzorku – Sociodemografie II

	%
VMB	
do 999 obyv.	17
1000 – 4999 obyv.	21
5 000 – 19 999 obyv.	19
20 000 – 99 999 obyv.	22
100 000 a více obyv.	21
Region	
Praha	12
Středočeský	13
Jihočeský	6
Plzeňský	6
Karlovarský	3
Ústecký	8
Liberecký	4
Královéhradecký	5
Pardubický	5
Vysočina	5
Jihomoravský	11
Olomoucký	4
Zlínský	6
Moravskoslezský	12

O nás

MEDIAN, s.r.o je nezávislá soukromá společnost pro výzkum trhu, médií a veřejného mínění & vývoj analytického a marketingového software. Společnost působí na trhu od roku 1993 a realizuje všechny typy kvalitativních i kvantitativních výzkumů trhu a veřejného mínění, včetně oficiálních mediálních měření a MML-TGI.

Garance kvality

MEDIAN je členem odborných sdružení:

SIMAR
ESOMAR
TGI Network
American Marketing Association.

Kontakt

Daniel Prokop
608 333 902
daniel.prokop@median.cz

MEDIAN
Národních hrdinů 73
Praha 9, 190 12
www.median.cz
Tel: + 420 225 301 111

